

עונג שבת (58)

שנים של גוג הן פרטגמא של צדיקים לעתיד לבוא
(ויק"ר פרק יא ס' ב ב"י רצא ב)

הטעם שאין מברכים ברכה על מצות אכילת שלושת הסעודות

לפי שיש פעמים שאין אדם אוכל ג' סעודות כמו שמצאנו לגבי סעודה שלישית אם הוא שבע או שהוא רגיל לאכול רק סעודה אחת ביום, ולכן לא ניתן לתקן ברכה שאינה שווה לכל (או"ז ברכת המוציא קמ.). **טעם** אחר: לפי שאין ניכר שסעודה היא לצורך שבת ויו"ט לפי שסעודה היא דבר שנוהג בכל יום וחז"ל קבעו ברכה רק על דבר שניכר על פי מעשיו שעושה זאת מתוך מצווה/ (ע"פ ערוך השולחן ח"מ).

אמירת "לכבוד שבת קודש" בעת האכילה

יש הנוהגים: לומר בעת האכילה "לכבוד שבת קודש" (עיין יסוד ושורש העבודה מג"א רנ, סידור יעב"ץ סדר סעודת הלילה) סמך לדבר: מהמדרש (פנים אחרות אסתר א) שהמן הלשין על ישראל שאוכלים ושותים ואומרים **"עונג שבת ועונג יו"ט"** (ליקוטי מהרי"ח סעודת ליל שבת) **ויש שאין אומרים כן**, והטעם: דאיך יאמרו כן והרי הקב"ה יודע האמת שאוכלים כדי למלאות תאות נפשם כי רעבה ולכן יאמר: הריני רוצה לקיים מצות הבורא וקראת לשבת עונג (שולחן טהור) **ויש שישבו הטענה** אף שאוכל למלאות כרסו באכילה ושתיה משום שריבוי האכילה לכבוד שבת גם זה דבר יקר בעיני ה' (מנחת שבת סימן עב ס"ק כח).

אכילת בשר ודגים ויין בשבת

יש להרבות בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו (שו"ע רנ). אכילת בשר ויין הם המאכלים העיקריים בשבת, והטעם: משום עונג שבת אוכלים בשר על שום שאמרו חז"ל (תענית כו) אין שמחה אלא בבשר ויין דכתיב (תהילים קד טו) **"ויין ישמח לבב אנוש"**, והוסיף הרמב"ם (שבת פרק ל הלכה י) שאכילת בשר ושתית יין עונג הוא לו והוא שהיתה ידו משגת. **טעם אחר:** משום ששבת בראשית היא דוגמת שבת שלעתיד לבוא שהוא יום שכולו שבת ולכן אנו עושים כמה דברים בשבת כדוגמתו היינו אכילת בשר ודגים כנגד סעודת שור הבר והלוייתן, מקדשים על היין כנגד יין המשומר בענביו לצדיקים לעתיד לבוא, ולכן יש לעשות זכר למן ההוא (ביאור הלכה רמב ד"ה זכר בשם תוספות שבת).

חיוב אכילת בשר

יש אומרים: שאין חיוב לאכול בשר ולשתות יין אלא כיון שלרוב בני האדם זה עונג יותר משאר מאכלים (שו"ע הרב רמב ב, הובא במשנ"ב רנ ב) **ויש אומרים:** שהוא

עונג שבת, מנוחה והשראה

השבת היא יום מיוחד במינו, יום שבו מצווה התורה עלינו "זכור את יום השבת לקדשו". אחד המאפיינים המרכזיים של השבת הוא העונג, לא עונג חולין בלבד, אלא עונג שמחבר אותנו למקורות הרוחניים שלנו. **הרמב"ם** מדגיש שהעונג בשבת הוא עונג רוחני וגופני יחד: סעודות טעימות, מנוחה מעבודה היומית, לימוד תורה כל אלו יוצרים תחושת שלווה שמגבירה את הקשר שלנו עם הקב"ה. העונג הזה אינו מותרות, אלא אמצעי קדושה: כאשר אנו נהנים בשבת בצורה נכונה, אנו חווים טעימה מהעולם הבא, וממלאים את המצווה בצורה מלאה. **האדמו"ר מהריי"ץ זצ"ל** אמר פעם: השבת נותנת לאדם כוח לנצח את השבוע הבא, כי כל עונג שבת הוא כמו טעינת סוללה לנפש, כלומר, עונג שבת אינו רק נחת רגעית, אלא כלי שמעניק לנו אנרגיה רוחנית להמשך החיים. לסיכום: עונג שבת הוא מתנה שניתנה לנו מהשמים, להתרומם מעל השגרה, ליהנות מהטוב שבעולם, ולהתחבר לקדושה שמקיפה אותנו. ככל שנעמיק בעונג זה כך נתקרב יותר אל הקב"ה ואל פנימיות נשמתנו. **המלקט**

חיוב אכילת שלוש סעודות שבת

סעודת שבת רמוז בהתורה ולומדים זאת ממה שכתוב בפסוק אחד שלוש פעמים **"היום"** כתיב (שמות טז כא) **"ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאו בשדה"** (שבת קיח.). מעלת אכילת ג' סעודות (טור רצא א, ב"י שם ב) כל המקיים ג' סעודות שבת ניצול מג' פורעניות, מחבלו של משיח מדינה של גהינום, וממלחמת גוג ומגוג. ביאור הענין ג' תפילות הם בשבת כנגד ג' שבתות בראשית, שבת שניתנה תורה, שבת שלעתיד לבוא, ועל דרך זה ג' סעודות שלומדים זאת מהפסוק לענין שבת שכתוב בה ג' פעמים היום וכן בג' דברים אלו נאמר יום. **סעודת ליל שבת** כנגד שבת בראשית, וכנגדו ניצל מחבלי משיח, שנמשל לחבלי לידה ועל ידי האמונה שהקב"ה עשה את השמים והארץ והולידה והצמיחה בלי חבלי לידה ובדבר ה' שמים נעשו והכניס את אדם הראשון לסעודת ליל שבת זכות הזאת מצילה מחבלי משיח. **סעודת שחרית** כנגד שבת שניתנה תורה, וכנגדו ניצל מדינה של גהינום, לפי שלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לשמח את לבבם לעסוק בתורה (ירושלמי שבת פרק טו הלכה ג) ובזכות זה ניצל מדינה של גהינום שאין אש הגהינום שולט בלומדי תורה. **סעודה שלישית** כנגד שבת שלעתיד לבוא, וכנגדו ניצל ממלחמת גוג ומגוג, דאותם שבע

תורה (שבת פו:) והדגים נהיו מותרים בשבת לכן אוכלים דגים בשבת. (ליקוטי פרשת נח בשם חידושי הרי"ם)

הלכה: לקדש השבת בשלחן ערוך

יסדר שלחנו ויצייע כל המטות שבבית, ויתקן את כל עניני הבית כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת. ונכון לסדר את הבית סמוך לערב, כדי שיהיה ניכר שמסדרו לכבוד שבת. ונכון ששלחנו יהיה ערוך במשך כל יום השבת. ואמרו חז"ל, שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אחד מלאך טוב ואחד מלאך רע, וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטה מוצעת, מלאך טוב אומר יהי רצון שיהא כן לשבת הבאה, ומלאך רע עונה אמן בעל כורחו. ואם לאו ההיפך ח"ו. **ספר ילקוט יוסף**

פתגם: הביטחון בשם הוא המפתח שפותחת כל דלת סגורה.
פתגם חסידי

חקירה: דין שאינו תלוי בזמן

נחשב שכל יום הוא זמנו, או שאין לו כלל דיני זמן. (מפענח צפונות ג-כז) **ספר "דרישות וחקירות"**

סיפור: עין תחת עין

מחבר הציע לרבי איזיל חריף את ספרו, פירוש בשם 'עין אברהם' על 'עין יעקב', ודרש בעדו מחיר מלא ממון. אמר לו רבי איזיל: מצינו בגמרא: עין תחת עין ממון, היינו: עין אברהם תחת עין יעקב, והכוונה היא ממון. **ספר "חד וחלק" חלק א (דף ריא)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה ורע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעיד בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

חיוב ממש (תנא דבי אליהו פרק כו) אכילת דגים מקור לאכילת דגים מהגמרא (שבת קיח). במה מענגו אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב בתבשיל של תרדין ודגים גדולים וראשי שומין, והטעם: משום עונג שבת כמו כן מצינו שרב היה אוכל דגים בשבת (רשב"ם בב"ק סא, ב ד"ה לאכול)

זמן אכילת דגים בג' סעודות

יש אומרים: שיש לאכול בכל ג' סעודות דגים וכן המנהג (לקט יושר הלכות שבת נב) וז"ל **המשנ"ב** גם טוב לאכול בכל סעודה מכל ג' הסעודות דגים אם לא שאין נאותים לו לפי טבעו או ששונאן ושבת לעונג ניתנה ולא לצער (רמב"ם ס"ק א, קיצור השל"ה, מג"א רמב"א) **ויש אומרים:** שיש לאכול רק בסעודה של יום שהוא עיקר (ים של שלמה גיטין פ"ד סימן נא עיין שערי תשובה או"ח רעא ד"ה והא)

טעם באכילת דגים

לפי שעתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים בבשר ויין ודגים ולהשקותם ביין המשומר, כמו כן יש לו לאיש לענג נפשו בבשר ודגים ויין, כדי שיהיה עונג שבת זו מעין עולם הבא שהוא יום שכולו שבת (מטה משה תד) **טעם אחר:** משום שאין בהם שום איסור, בבהמה יש איסור חלב וגיד הנשה, ובעופות יש איסור דם ונבלה משא"כ בדגים (פרי יצחק אמור פה ע"א) **טעם אחר:** משום שדג הוא המובחר בבע"ח לפי שלא חטאו בדור המבול דכתיב (נח ויב) **"כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ"** ופירש רש"י (שם ד"ה כי) אפילו בהמה חיה ועוף וביאר בשפתי חכמים שלא כלל את הדגים כיון שכתוב **"על הארץ"** ולא דגים שבים לכן מצווה לאכול בשבת שהיא חמדת הימים את הדגים המובחר שבבעלי חיים. (מנהג ישראל תורה סימן רעד, ישמח ישראל). **טעם אחר:** שאף שכל הבריות אכלו מעץ הדעת הדגים לא אכלו ממנו (הגאון רבי יחיאל הלפרין בעל סדר הדורות בספר הליקוטים ערך חטאים אות סב) **טעם אחר:** נאמר ג' פעמים בתורה ברכה זה אחר זה, לדגים ביום חמישי דכתיב (בראשית א כב) **"ויברך אותם אלהים"** ולאדם ביום שישי נאמר (שם א כח) **"ויברך אותו אלהים וירדו בדגת הים"** ונאמר ברכה ביום השבת לשבת (שם ב ג) **"ויברך אלהים את יום השביעי"** וסימנך **"בנאות דשא"** דשא דגים שבת אדם דהיינו ישראל הקרואים אדם האוכל דגים לכבוד שבת בזה יתברך בברכה המשולשת ולא במהרה ינתק. (בני יששכר הגה"ק המגיד מקוזניץ זיע"א). **טעם אחר:** לפי שדג אין לו עפעפעים ועיניו תמיד פתוחות והוא רמז שהקב"ה עיניו אל יראיו להשגיח עליהם ברחמים גדולים (מנחת יעקב, זיו המנהגים סעודת ליל שבת יז) **טעם אחר:** לפי שהותר לבני ישראל לאכול בשר חיה רק אחרי המבול שבזכות נח ניצלו הבעלי חיים (בראשית ט ג) אך דגים שלא היו בגזרת המבול לא הותרו לנח ורק בעת מתן תורה שהעולם היה נהפך לתהו ובהו לולי קבלת התורה, ניצל אז הותר אכילת דגים וכיון שבשבת ניתנה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr